

2 Vývoj zahraničního obchodu České republiky s Německem v letech 2005 až 2011¹

2.1 Obrat zahraničního obchodu s Německem

Vysoká míra provázanosti české ekonomiky s ekonomikou Německa dlouhodobě ovlivňuje vývoj zahraničního obchodu České republiky s Německem. Odstranění posledních administrativních bariér po vstupu České republiky do Evropské unie ovlivnilo další rozšíření vzájemné obchodní výměny.

V roce 2000 **obrat zahraničního obchodu** s Německem dosáhl 854,1 mld. Kč, v roce 2005 to bylo 1 179,0 mld. Kč a v roce 2011 již 1 608,2 mld. Kč (tabulka 1). Docílené hodnoty významnou měrou v jednotlivých letech předurčovaly rozsah zahraničního obchodu České republiky se státy Evropské unie² (které se na celkovém obratu zahraničního obchodu v roce 2011 podílely téměř třemi čtvrtinami) a tím i celkového zahraničního obchodu České republiky.

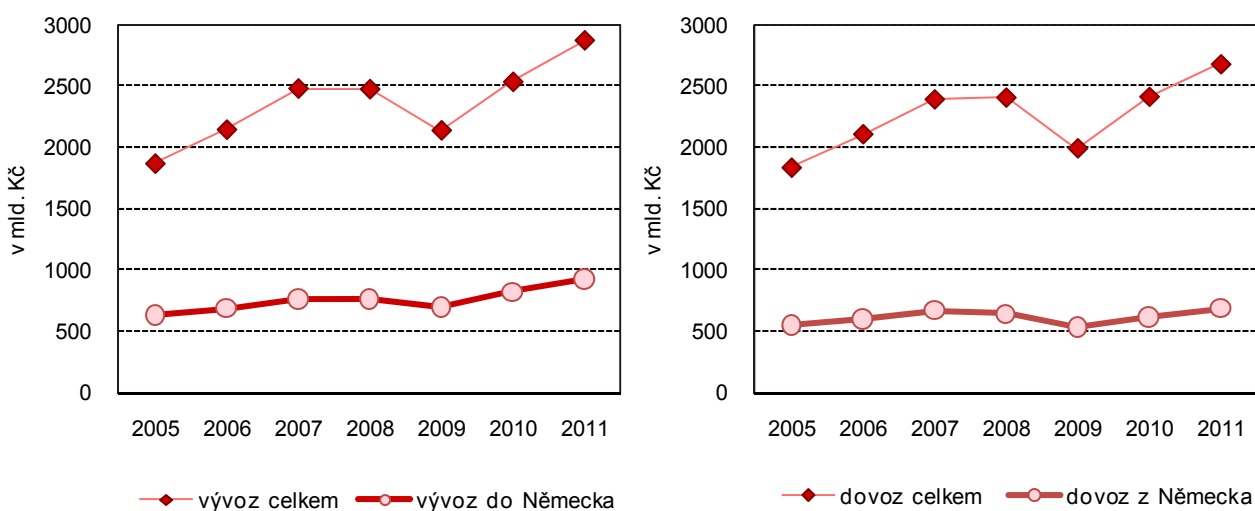
Po postupném růstu obratu zahraničního obchodu s Německem v letech 2005 až 2007 došlo v roce 2008 poprvé v historii samostatné České republiky k jeho meziročnímu propadu (o 2,1 %, tj. o 29,5 mld. Kč). Ten se vlivem celosvětové finanční a hospodářské krize, a již zmíněné velmi silné provázanosti české a německé ekonomiky, v roce 2009 ještě více prohloubil (meziročně o 12,8 %, tj. o 179,9 mld. Kč). V roce 2010 a 2011 provázal zahraniční obchod s Německem opětovný růst. **Obrat zahraničního obchodu dosáhl v roce 2011 nejvyšší hodnoty od vzniku samostatné České republiky**; v porovnání s rokem 2000 se jeho hodnota téměř zdvojnásobila a proti roku 2005 byla vyšší o 429,2 mld. Kč, tj. o více jak jednu třetinu (36,4 %).

Tabulka 1 Obrat zahraničního obchodu v letech 2005 až 2011

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	v mld. Kč						
Celkem	3 698,5	4 249,4	4 870,6	4 880,2	4 127,7	4 944,4	5 549,3
s Evropskou unií	2 906,7	3 324,3	3 806,6	3 719,3	3 139,8	3 654,2	4 089,5
s Německem	1 179,0	1 284,4	1 432,5	1 403,0	1 223,1	1 432,9	1 608,2

Na **výši obratu zahraničního obchodu** s Německem měl po celé sledované období nadpoloviční podíl **vývoz**; tento podíl se v letech 2005 až 2011 postupně posiloval. V roce 2005 se vývoz podílel na celkovém obratu zahraničního obchodu s Německem 53,3 %, v roce 2010 již 57,2 % a v roce 2011 jeho podíl dále ještě mírně posílil, a to na 57,4 %. Za rostoucí pozicí vývozu byly jeho vyšší meziroční přírůstky oproti meziročním přírůstkům dovozu, resp. v roce 2008 stejný a v roce 2009 jeho mírnější meziroční pokles oproti meziročnímu snížení dovozu.

Graf 1 Vývoz a dovoz v letech 2005 až 2011

¹ Údaje za roky 2005 až 2010 jsou definitivní, údaje za rok 2011 jsou předběžné. Všechny publikované údaje jsou zpracovávány ze základních jednotek a následně zaokrouhlovány, čímž mohou vzniknout rozdíly.

² Evropská unie (EU) - 27 členských států: Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Spojené království, Španělsko, Švédsko

2.2 Vývoz do Německa

Německý trh je dlouhodobě významným odbytištěm pro české výrobky a směřuje na něj proto největší část z celkového českého vývozu.

V letech 2005 až 2007 vývoz do Německa postupně rostl a na přírůstku celkového vývozu se proto jeho podíl postupně zvyšoval, a to z necelých 4 % v roce 2005 na téměř jednu čtvrtinu v roce 2007. Poměrně značný byl ale i vliv poklesu vývozu do Německa na snížení celkového vývozu v roce 2008 (přibližně jedna polovina) a v roce 2009 (necelá jedna pětina). Tento pokles byl vyvolán značným útlumem poptávky po českých výrobcích na německém trhu.

V roce 2010 a 2011, kdy vývoz do Německa opětovně rostl, se současně zvyšoval i podíl jeho přírůstku na růstu celkového vývozu, který v těchto letech představoval více jak 30 %. Z celkového navýšení vývozu do států Evropské unie připadly na růst vývozu do Německa v uvedených dvou letech přibližně dvě pětiny, což potvrzuje určující spojitost mezi růstem vývozu do Německa a zvýšením vývozu do států tohoto společenství.

Tabulka 2 Meziroční změny vývozu v %

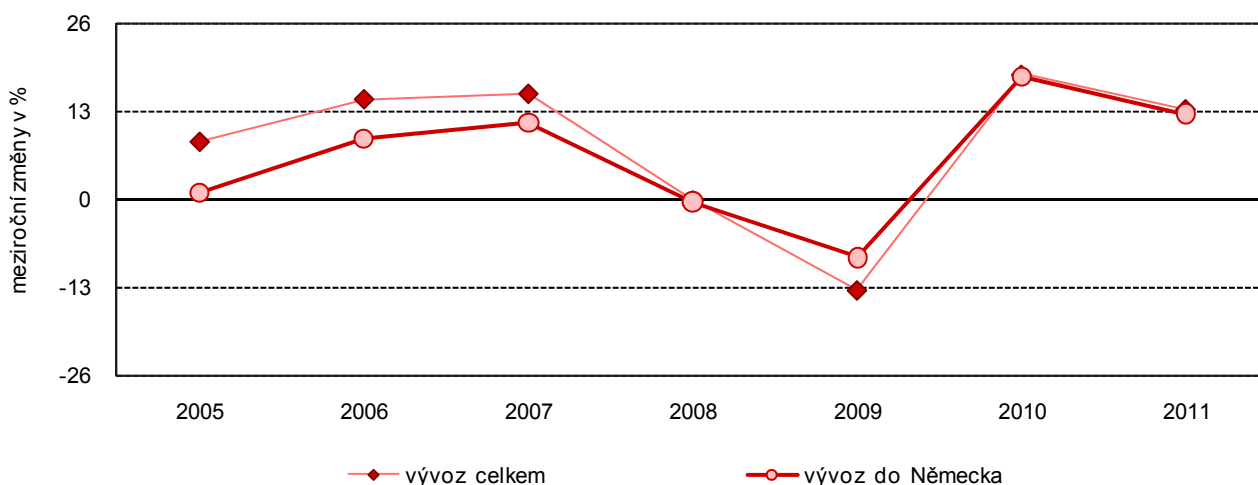
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	v %						
Celkem	8,5	14,8	15,6	-0,2	-13,5	18,4	13,3
s Evropskou unií	6,4	15,0	15,1	-0,3	-14,0	17,4	12,0
s Německem	0,9	9,0	11,3	-0,4	-8,6	18,0	12,6
bez Německa	12,8	17,7	17,6	-0,2	-15,7	18,7	13,6

Tabulka 3 Meziroční změny vývozu v mld. Kč

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	v mld. Kč						
Celkem	145,9	276,0	334,7	-5,5	-335,1	394,2	337,0
s Evropskou unií	96,7	239,5	276,6	-5,7	-296,0	314,4	254,2
s Německem	5,4	56,4	77,4	-2,7	-65,2	124,8	103,2
bez Německa	140,5	219,6	257,3	-2,8	-269,9	269,4	233,8

Meziroční změny celkového vývozu v porovnání s meziročními pohyby vývozu do Německa v letech 2005 až 2011 vystihuje následující graf.

Graf 2 Vývoj vývozu celkem a vývozu do Německa v letech 2005 až 2011

2.3 Dovoz z Německa

Úloha **dovozu** v celkovém zahraničním obchodu s Německem byla v porovnání se zastoupením vývozu sice slabší, ale i tak pro českou ekonomiku významná. Dovoz z Německa, který představoval v posledních letech více jak dvě pětiny z celkového obrátu zahraničního obchodu s Německem, kryl rozhodující část dovozních potřeb České republiky.

Po meziročním poklesu dovozu z Německa v roce 2005 došlo v roce 2006 a 2007 k jeho růstu a na přírůstku celkového dovozu se jeho podíl proto postupně zvyšoval, a to z necelých 18 % v roce 2006 na téměř jednu čtvrtinu v roce 2007. Značný byl ale i vliv poklesu dovozu z Německa na nevýznamný růst celkového dovozu v roce 2008 a zejména na jeho snížení v roce 2009 (více jak 27 %).

V roce 2010 a 2011, kdy dovoz z Německa opětovně rostl, podíl jeho přírůstku na růstu celkového dovozu se pohyboval mezi jednou pětinou a více jak jednou čtvrtinou. V roce 2010 hodnota dovozu však nedosáhla ještě úrovně z let 2007 a 2008. Až teprve v roce 2011 byly hodnoty dovozu z uvedených let překonány. Z celkového navýšení dovozu ze států Evropské unie připadly na růst dovozu z Německa v uvedených dvou letech (stejně jako u vývozu) přibližně dvě pětiny.

Tabulka 4 Meziroční změny dovozu v %

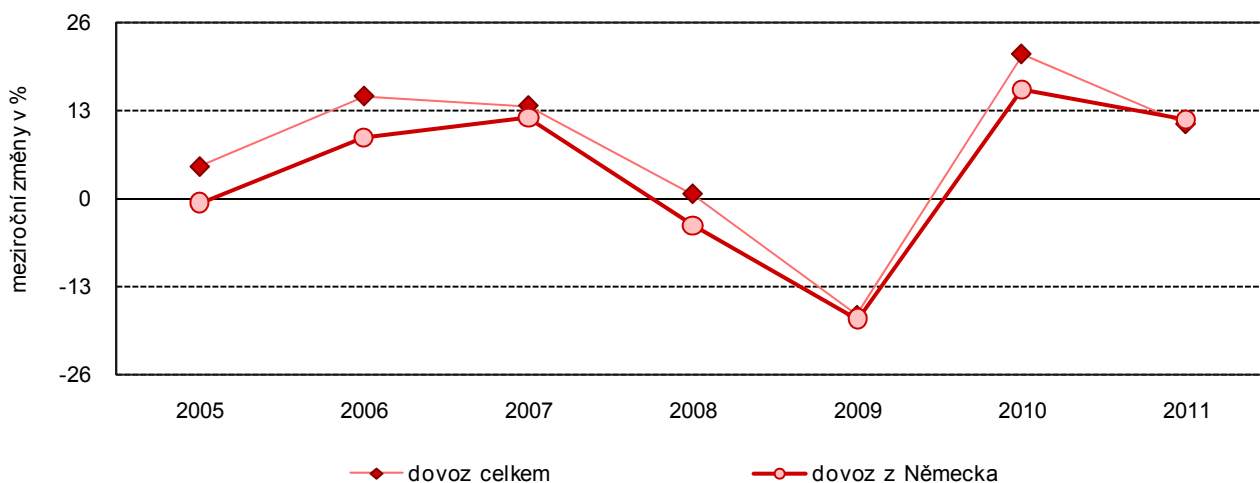
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	v %						
Celkem	4,6	15,0	13,6	0,6	-17,3	21,2	11,1
s Evropskou unií	3,6	13,6	13,8	-4,8	-17,6	15,1	11,9
s Německem	-0,7	8,9	11,8	-4,0	-17,8	16,1	11,7
bez Německa	7,1	17,7	14,3	2,4	-17,2	23,1	10,9

Tabulka 5 Meziroční změny dovozu v mld. Kč

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	v mld. Kč						
Celkem	80,9	274,9	286,5	15,2	-417,5	422,5	267,9
s Evropskou unií	44,9	178,2	205,7	-81,6	-283,5	200,1	181,1
s Německem	-3,8	48,9	70,8	-26,9	-114,7	85,0	72,0
bez Německa	84,7	226,0	215,7	42,1	-302,8	337,5	195,9

Meziroční změny celkového dovozu v porovnání s meziročními pohyby dovozu z Německa v letech 2005 a 2011 zachycuje následující graf.

Graf 3 Vývoj dovozu celkem a dovozu z Německa v letech 2005 až 2011

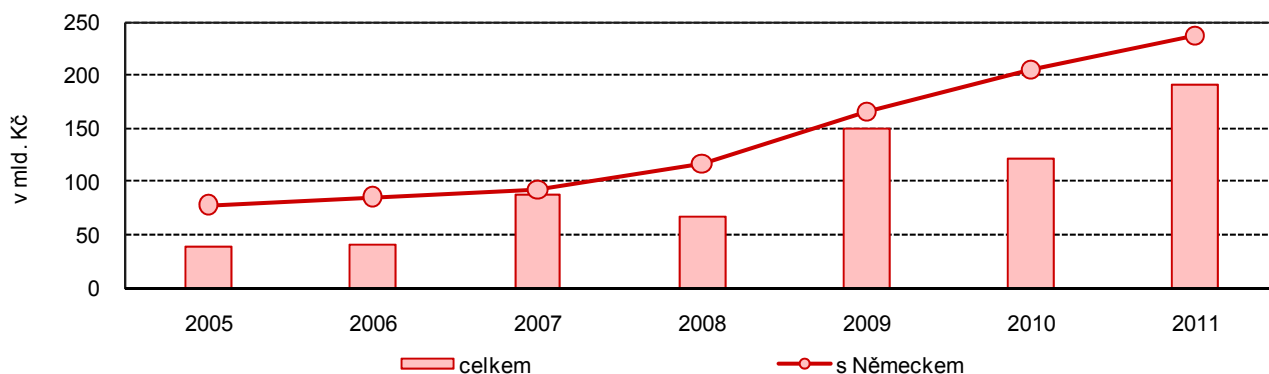
2.4 Obchodní bilance s Německem

Předstih tempa růstu vývozu do Německa před tempem růstu dovozu z Německa byl charakteristický (vyjma roku 2007) pro celé období 2005 až 2011 a příznivě proto působil na vývoj **bilance zahraničního obchodu**. Vzhledem k tomu, že propad v zahraničním obchodu s Německem v letech 2008 a 2009 byl výraznější na straně dovozu, měla tato skutečnost pozitivní dopad na obchodní bilanci s Německem. V letech 2005 až 2011 vykazovala bilance zahraničního obchodu s Německem stále přebytek, který se postupně v jednotlivých letech navyšoval. Zatímco v roce 2005 představovala kladná obchodní bilance 12,4 % českého vývozu do Německa, v roce 2011 to bylo již 25,7 %.

Tabulka 6 Bilance zahraničního obchodu

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	v mld. Kč						
Celkem	38,6	39,8	87,9	67,2	149,6	121,2	190,3
s Evropskou unií	288,4	349,8	420,7	496,6	484,2	598,5	671,5
s Německem	78,0	85,6	92,2	116,3	165,8	205,5	236,8
bez Německa	-39,4	-45,8	-4,2	-49,1	-16,2	-84,3	-46,5

Graf 4 Bilance zahraničního obchodu celkem a s Německem

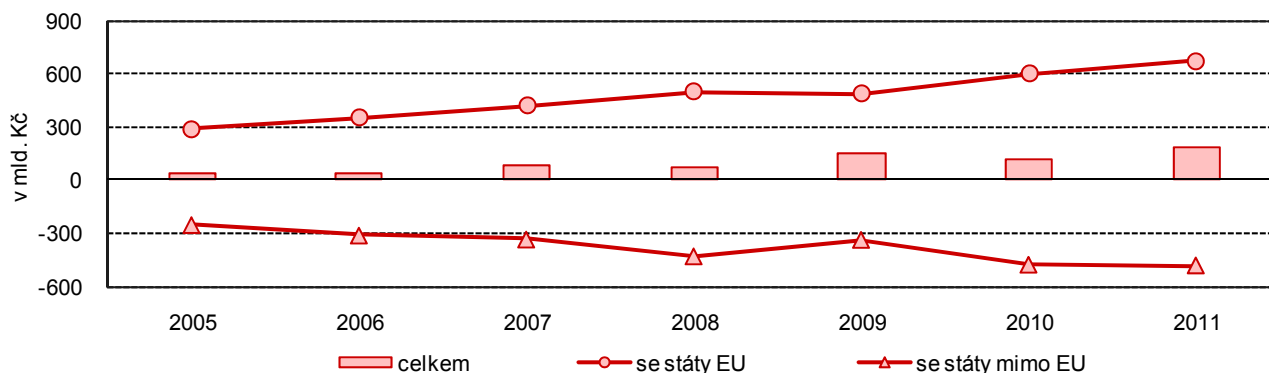

Docílené aktivní saldo značnou měrou ovlivňovalo vývoj obchodní bilance se státy Evropské unie a významně také proto přispívalo k likvidaci deficitu obchodní bilance se státy mimo Evropskou unii a tím k udržení kladné bilance celkového zahraničního obchodu a k jejímu navyšování po celé sledované období.

Tabulka 7 Meziroční změny bilance v mld. Kč

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	v mld. Kč						
Celkem	65,1	1,1	48,2	-20,7	82,3	-28,3	69,1
s Evropskou unií	51,8	61,3	70,9	75,9	-12,4	114,3	73,0
s Německem	9,3	7,5	6,6	24,2	49,5	39,7	31,2
bez Německa	55,8	-6,4	41,6	-44,8	32,8	-68,1	37,8

Graf 5 Bilance zahraničního obchodu celkem, se státy EU a se státy mimo EU

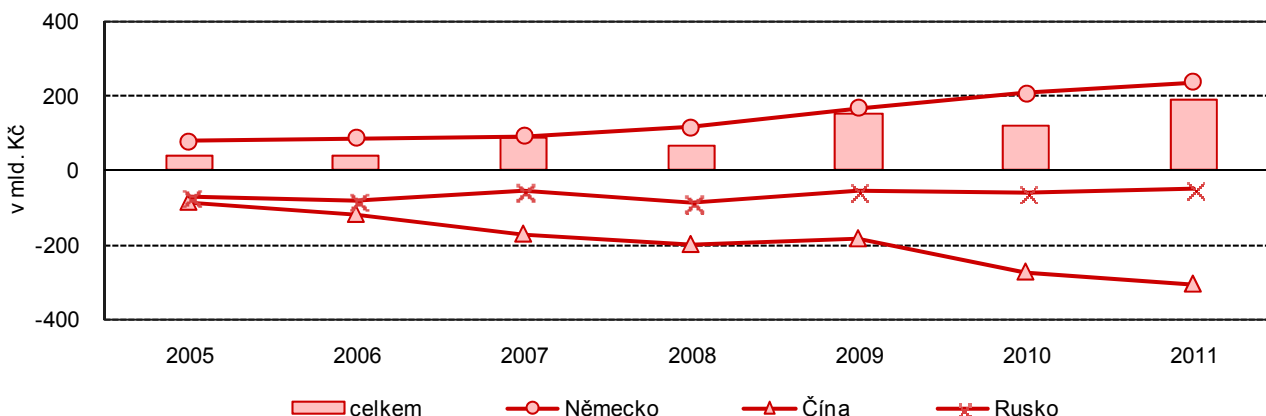

Schodek zahraničního obchodu se státy mimo Evropskou unii se v období 2005 až 2011 postupně prohluboval. V roce 2005 činil necelých 250 mld. Kč a v roce 2011 již téměř dvojnásobek (481 mld. Kč). Převažující část deficitu obchodní bilance se státy mimo Evropskou unii se koncentrovala na Čínu a Rusko.

Tabulka 8 Bilance zahraničního obchodu se státy mimo EU

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	v mld. Kč						
Celkem	38,6	39,8	87,9	67,2	149,6	121,2	190,3
se státy mimo EU	-249,8	-310,0	-332,8	-429,3	-334,6	-477,2	-481,2
s Čínou	-86,9	-119,2	-171,7	-199,4	-184,1	-272,6	-304,8
s Ruskem	-71,0	-83,6	-56,4	-87,3	-53,0	-62,8	-50,3

Graf 6 Bilance zahraničního obchodu celkem, s Německem, Čínou a Ruskem

2.5 Krytí dovozu vývozem v %

Po celé sledované období krytí celkového dovozu celkovým vývozem se pohybovalo nad 100 %. Tento vývoj (stejně jako i vývoj v relaci k Evropské unii) byl předurčen situací v obchodu s Německem. V roce 2010 i 2011 vývoz do Německa převyšoval dovoz z Německa dokonce přibližně o jednu třetinu.

Tabulka 9 Krytí dovozu vývozem v %

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	v %						
Celkem	102,1	101,9	103,7	102,8	107,5	105,0	107,1
s Evropskou unií	122,0	123,5	124,8	130,8	136,5	139,2	139,3
s Německem	114,2	114,3	113,8	118,1	131,4	133,5	134,5
bez Německa	96,9	97,0	99,8	97,2	98,9	95,3	97,7

Graf 7 Porovnání vývozu a dovozu v letech 2005 až 2011

